

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення
оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 09 «ЛІДЕРСТВО У ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ»**

**обов'язкова
для набору 2021 року**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 01 Освіта

Спеціальність: 011 Науки про освіту

Кваліфікація: доктор філософії з наук про освіту

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Лідерство у військовій освіті» є обов'язковою для слухачів ад'юнктури. Вивчається протягом 4-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у слухачів системи теоретичних знань та уявлень щодо формування військового лідерства, професійних компетентностей, які у подальшому забезпечать належне військове лідерство, вибір належних підходів, методів і форм роботи.

Завдання навчальної дисципліни:

сформувати в слухачів уявлення про сутність військового лідерства та вміння оцінювати його вплив на ефективність діяльності з хорони державного кордону;
забезпечити володіння навичками формування військових лідерів та розкриття лідерського потенціалу;
розвивати вміння використовувати здобуті знання у науковій діяльності та з метою професійного саморозвитку як військового лідера.

Результати навчання

Слухач, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати:

особливості військового лідерства, шляхи розкриття лідерського потенціалу офіцера-прикордонника;
історичні аспекти розвитку військового лідерства;
специфіку підготовки лідерів у збройних силах та прикордонних службах США і країн ЄС;
шляхи і напрями командоутворення та злагодженості прикордонних колективів;
підходи, форми і методи роботи з формування офіцера як лідера в ДПСУ;
специфіку комунікативної підготовки офіцера-прикордонника.

уміти:

системно оцінювати лідерські здібності персоналу ДПСУ;
використовувати методики розвитку і самовиховання лідерських якостей;
упроваджувати ефективні зарубіжні підходи до розвитку військового лідерства;
розвивати інтелектуальні потенціал офіцера-прикордонника як лідера;
використовувати педагогічні технології командоутворення та розвитку прикордонного лідерства;
налагоджувати внутрішні комунікації офіцера-прикордонника як лідера.

ознайомитись з:

сучасними поняттями інтелектуального лідерства, основними теоріями лідерів і лідерства;
принципами і методами командної роботи офіцера-лідера;
особливостями тренінгових технологій командоутворення та лідерства;
специфікою зарубіжних підходів до розвитку лідерства;
основними методиками діагностики лідерського потенціалу.

ВИКЛАДАЧ:

Доцент кафедри, доктор педагогічних наук, доцент Світлана ШУМОВЕЦЬКА, e-mail: sv_shumovetska@ukr.net.

Старший викладач кафедри, канд. психол. наук, доцент Галина ТОПОЛЬНИЦЬКА, e-mail: topgalina@i.ua.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Філософія та методологія науки. Основи наукової комунікації.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин																	Форми підсумкового контролю							
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота							Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік		
					лекції	семінарські заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	індивідуальні заняття	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	аналіз промов	виконання завдань	курсова робота					контрольна робота	-----
за денною формою навчання																											
2	4	4	90	44	10	10		20							4	22		22						24			
Усього за дисципліну		4	90	44	10	10		20						4	22		22						24		+		

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН3.1; МН3.2; МН3.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК3.3; МК4.3.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-3	Здатність вести наукові дискусії з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності, переконувати та впливати на інших учасників колективу; ініціювання інноваційних комплексних проектів, лідерство та повна автономність під час їх реалізації; соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень; здатність до вдосконалення та розвитку свого інтелектуального та загальнокультурного рівня протягом життя з урахуванням норм і цінностей вітчизняної та зарубіжних освітніх систем, здатність генерувати нові ідеї (креативність); знаходити компромісні рішення та брати на себе відповідальність за їх втілення.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.2; МК3.3; МК4.3.
ЗК-6	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	МК1.1; МК1.4; МК2.4; МК3.2; МК4.3.
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-2	Здатність до діагностування педагогічних явищ, до розпізнавання ознак конфлікту в освітньому середовищі, навички організації психологічної взаємодії його учасників для утримання протиріччя в руслі продуктивного вирішення.	МК1.1; МК1.4; МК2.4; МК3.1; МК4.3.
ФК-4	Здатність і готовність розробляти інноваційні технології, дидактичні засоби для забезпечення освітнього процесу, психологічні сценарії вирішення проблемних педагогічних ситуацій. Здатність до педагогічного спілкування.	МК1.1; МК1.4; МК2.4; МК4.3.
ФК-6	Володіння теоретичними основами здійснення організації управління освітніми процесами у вищому військовому навчальному закладі. Здатність розробляти та реалізовувати наукові проекти та програми в галузі військової освіти. Здатність до управління науковими проектами.	МК1.1; МК1.4; МК2.4; МК3.1; МК4.3.

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ
КУРСАНТАМИ**

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-14	Генерувати, проектувати та творчо застосовувати нові та відомі форми, методи і засоби навчання; розробляти інноваційні освітні технології, дидактичні засоби для забезпечення ефективного освітнього процесу; впроваджувати інноваційні прийоми в педагогічному процесі з метою створення умов для ефективної мотивації до навчання здобувачів вищої освіти.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН3.1; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.2; МК3.3; МК4.3.
ПРН-15	Застосовувати, здійснювати моніторинг, оцінювати ефективність сучасних інноваційних освітніх технологій та дидактичних засобів навчання. Оцінювати ефективність інноваційних процесів в освіті; діагностувати процеси, ситуації та проблеми професійної діяльності.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН3.1; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.2; МК3.3; МК4.3.
ПРН-18	Проектувати та моделювати способи психологічної взаємодії в освітніх системах. Здійснювати контроль і психолого-педагогічне оцінювання як форму управління навчально-пізнавальною діяльністю.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН3.1; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.2; МК3.3; МК4.3.
ПРН-19	Здійснювати викладацьку діяльність у вищій школі, володіти способами взаємодії з колективом та окремими здобувачами вищої освіти. Керувати аудиторією з використанням вербальних та невербальних прийомів наукової презентації. Публічно представляти результати наукових досліджень Володіти методикою створення мультимедійних презентацій.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН3.1; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.2; МК3.3; МК4.3.

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-23	Демонструвати педагогічну культуру, етичну поведінку викладача. Виявляти, ставити та вирішувати наукові завдання та проблеми у галузі військової педагогіки, навчання військовослужбовців. Здійснювати управління процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості здобувача вищої освіти.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН3.1; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.2; МК3.3; МК4.3.
ПРН-24	Оцінювати ефективність освітніх систем минулого, виділяти головні тенденції у певному історико-педагогічному періоді, екстраполювати досвід історико-педагогічної спадщини минулого на сучасну військово-педагогічну практику, володіти власним ставленням до різних історико-педагогічних концепцій.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН3.1; МН3.3.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.2; МК3.3; МК4.3.
ВРН-25	Раціонально планувати педагогічну діяльність, визначати її завдання, створювати оптимальні умови для діяльності; реалізовувати можливості самоуправління, самовиховання.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН3.1; МН3.3.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.2; МК3.3; МК4.3.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування теми	Кількість год.	Номери, вид занять та кількість годин								Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7	8			
1	Лідерство в системі охорони кордону	8	Лз2	Сз2	Пз4						01	Т.1/1 л.2; Т.1/2 с.2; Т.1/3 пр.4;	8
2	Лідерство в українській військовій історії	8	Лз2	Сз2	Пз4						02	Т.2/1 л.2; Т.2/2 с.2; Т.2/3 пр.4;	8
3	Підготовка лідерів у прикордонних відомствах США та ЄС	8	Лз2	Сз2	Пз4						03	Т.3/1 л.2; Т.3/2с.2; Т.3/3пр.4;	8
4	Формування лідерських якостей офіцера-прикордонника	8	Лз2	Сз2	Пз4						04	Т.4/1.л.2; .4/2 с.2; Т.4/3. пр.4;	8
5	Комунікативна підготовка військового лідера	8	Лз2	Сз2	Пз4						05	Т.5/1. л.2; Т.5/2. с.2; Т.5/3. пр.4;	8
Диференційований залік		4	Дз4								06	ДЗ-4	4
Всього		44									Усього		44

Умовні скорочення:

Лекційне заняття – Лз

Семінарське заняття – Сз

Практичне заняття – Пз

Диференційований залік – Дз

Заняття, що обов'язкове для оцінювання – 5/2с(2)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Ксть год.	Найменування тем та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
1			14	Лідерство в системі охорони кордону	
	1	лекція	2	<u>Лідерський потенціал офіцера-прикордонника</u> 1. Сутність та завдання військового лідерства. 2. Закони і рівні розвитку лідерства у прикордонних підрозділах.	[2.2], с.12–17
		самостійна робота	2	<u>Соціально-психологічний феномен лідерства</u> 1. Поняття про лідерів та лідерство у прикордонному підрозділі. 2. Потенціал лідерства у діяльності офіцера-прикордонника.	[2.2], с.23–38
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Особистісні характеристики та авторитет командира-лідера</u> 1. Професійно важливі якості командира-лідера. 2. Лідерський авторитет офіцера-прикордонника.	[2.2], с.38–50
	2	семінар	2	<u>Лідерська поведінка офіцера-прикордонника</u> 1. Офіцер як лідер прикордонного підрозділу. 2. Основні вимоги до лідерської поведінки офіцера.	[2.2], с.12–50
		самостійна робота	2	<u>Особистісна ефективність військового лідера</u> 1. Стилi лідерської поведінки офіцера. 2. Принципи і навички лідерської поведінки.	[2.2], с.50–88
	3	практичне	4	<u>Природа лідерства</u> 1. Структура образу лідера. 2. Способи позиціонування лідерських якостей. 3. Оцінка лідерських якостей (тестове опитування). 4. Тренінгова вправа «Якості лідера».	[2.2], с.109–155
2			16	Лідерство в українській військовій історії	
	1	лекція	2	<u>Лідери в мілітарній історії України</u> 1. Військові лідери княжої України. 2. Воєначальники України козацької доби.	[3.9], с.17–68 [3.10], с. 92–261 [3.11]

		самостійна робота	2	<u>Князі Острозькі як військові лідери</u> 1. Руські князі у Грюнвальдській битві. 2. К. Острозький і битва під Оршею 1514 р.	[3.10], с. 92–186 [3.9], с.69–161
1	2	3	4	5	6
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Визначні українські полководці ХХ ст.</u> 1. Воєначальники армії УНР як військові лідери. 2. М. Омелянович-Павленко та Запорізький корпус армії УНР.	[3.10], с. 264–289
		самостійна робота	2	<u>Лідери українського руху опору 1941–1944 рр.</u> 1. Націоналістичний рух 1920–1930-х рр. як феномен героїчного покоління. 2. Цінності свободи і патріотичний дух вояків УПА.	[3.10], с. 290–328
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Лідери спротиву російській агресії 2014–2021 рр.</u> 1. Лідерство як новий шлях української армії. 2. Лідерство у прикордонних підрозділах 2014–2021 рр.	[3.10], с. 336–344
	2	семінар	2	<u>Військове лідерство доби Визвольних змагань 1917–1921 рр.</u> 1. Військове лідерство доби Визвольних змагань 1917–1921 рр. 2. Лідери спротиву російській агресії 2014–2021 рр.	[3.10], с. 264–289
	3	практичне	4	<u>Формування іміджу лідера</u> 1. Імідж лідера як об'єкт психології. 2. Соціально-психологічна природа іміджу. 3. Імідж в контексті «Я-концепції». 4. Соціально-психологічні фактори формування індивідуального іміджу (тренінгова вправа «Я та мій імідж»).	[3.6–3.7]
3			14	Підготовка лідерів у прикордонних відомствах США та ЄС	
	1	лекція	2	<u>Лідер та лідерство у прикордонному відомстві США</u> 1. Система лідерства в армії та Митно-прикордонній службі. 2. Програми розвитку лідерських навичок у Федеральному центрі підготовки співробітників правоохоронних органів.	[3.2], с.51–133 [3.3], с.15–96, 129–268 [3.17], [10.4]
		самостійна робота	2	<u>Лідерство у професійній військовій освіті закордоном</u> 1. Лідерський курс у Військовій академії у Вест-Пойнті. 2. Підготовка прикордонників-лідерів у країнах ЄС.	[3.2], с.159–204 [10.2]
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Підготовка лідерів у армії США</u> 1. Філософія навчання лідерства. 2. Інтелектуальне лідерство в американській армії.	[3.2], с.205–256 [10.3]

		самостійна робота	2	<u>Теорія і практика управління у професійній підготовці прикордонників країн ЄС</u> 1. Вимоги та стандарти Frontex щодо формування курівників-лідерів. 2. «Курси безпеки та управління кордоном для старших лідерів» у Коледжі з управління персоналом ОБСЄ.	[10.1], [10.2]
1	2	3	4	5	6
	2	семінар	2	<u>Підготовка керівників-лідерів у прикордонних відомствах США та ЄС</u> 1. Лідерство у професійній військовій освіті США. 2. Курси з підготовки лідерів у країнах ЄС.	[3.2], с.257–351 [3.3], с.486–466
	3	практичне	4	<u>Лідерські здібності</u> 1. Поняття харизми військового лідера. 2. Роль соціальних факторів у розвитку харизматичності. 3. Зв'язок діяльності лідера з його інтелектуальними здібностями. 4. Розвиток лідерських здібностей (тренінгові вправи).	[3.14]
4			24	Формування лідерських якостей офіцера-прикордонника	
	1	лекція	2	<u>Педагогічні аспекти формування військового лідера</u> 1. Загальні підходи до розкриття лідерського потенціалу офіцера-прикордонника. 2. Форми і методи формування лідерських якостей офіцера-прикордонника.	[3.8], с.27–49
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Прикордонний підрозділ як школа лідерства</u> 1. Психологічні основи виховання лідера. 2. Система пріоритетів офіцера-прикордонника як лідера.	[3.8], с.49–85
		самостійна робота	2	<u>Формування військового лідера у системі професійної підготовки</u> 1. Шляхи розкриття лідерського потенціалу офіцера-прикордонника. 2. Інтерактивні методи формування лідерських якостей офіцера-прикордонника.	[3.8], с.853–125 [3.12], с.11–36
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Педагогічні аспекти формування команди</u> 1. Прикордонний підрозділ як команда. 2. Соціально-психологічних феномен лідерства в команді.	[3.8], с.125–145
		самостійна робота	2	<u>Лідерство в умовах динамічної війни</u> 1. Військове лідерство в умовах стресу. 2. Прийняття рішень у кризовій ситуації.	[3.8], с.145–167

		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Формування сприятливого психологічного клімату в прикордонному колективі</u> 1. Лідерські технології формування сприятливого психологічного клімату в колективі. 2. Сутність та специфіка процесу прийняття групового рішення.	[3.8], с.167–189
1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	2	<u>Педагогічні аспекти командотворення</u> 1. Основні фактори ефективного командоутворення. 2. Індивідуальні стилі формування управлінської команди.	[2.2], с.185–232 [3.1]
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Шляхи і стратегії створення команди</u> 1. Професійна компетентність керівника та стратегія створення команди. 2. Основні шляхи створення команди та згуртування колективу.	[2.2], с.185–254 [3.1]
	2	семінар	2	<u>Формування прикордонного підрозділу як команди</u> 1. Командне лідерство. Формування команд і робота в командах. 2. Основні технології командотворення.	[2.2], с.185–254 [3.12], с.37–62 [3.1]
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Лідерство та організація охорони кордону</u> 1. Засади та напрями роботи з підвищення згуртованості прикордонного підрозділу. 2. Заходи щодо підтримання професійно спрямованої мотивації особового складу до виконання завдань з охорони державного кордону.	[3.8], с.189–209
	3	практичне	4	<u>Механізми розвитку лідерських якостей</u> 1. Роль інтуїції та креативності в розвитку лідерського потенціалу. 2. Маніпулятивні техніки у професійному спілкуванні. 3. Авторитет і довіра як фактори ефективного лідерського впливу. 4. Тренінгові вправи з регулювання конфліктної взаємодії у прикордонному колективі.	[2.2], с.185–254 [3.4]
5			18	Комунікативна підготовка військового лідера	
	1	лекція	2	<u>Підготовка військового лідера до управлінської комунікації</u> 1. Мета та складові внутрішніх комунікацій офіцера-прикордонника як військового лідера. 2. Шляхи підвищення ефективності внутрішніх комунікацій.	[3.15], с.14–37

		самостійна робота	2	<u>Комунікативний аспект управлінських рішень</u> 1. Моральні аспекти прийняття управлінських рішень. 2. Комунікативні принципи оптимізації службових відносин.	[3.15], с.38–93
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Комунікативна складова підготовки офіцера-прикордонника як лідера</u> 1. Основні елементи сильних внутрішніх комунікацій офіцера-прикордонника як військового лідера. 2. Фактори та напрями підвищення ефективності внутрішніх комунікацій.	[3.15], с.14–93 [3.13], с.172–184, 270–292
1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	2	<u>Педагогічні аспекти розвитку комунікативного потенціалу лідера</u> 1. Основні напрями розвитку комунікативності офіцера-прикордонника як лідера. 2. Інтерактивні та ситуативні методики розвитку комунікативного потенціалу лідера.	[3.15], с.94–119
	2	семінар	2	<u>Комунікативна складова професійної підготовки лідера</u> 1. Педагогічні засади розвитку комунікативного потенціалу лідера. 2. Методи, прийоми, засоби і форми розвитку комунікативного потенціалу офіцера.	[3.15p], с.119–146
		індивідуальна робота (конспект)	2	<u>Комунікативний процес у прикордонному підрозділі</u> 1. Структура комунікаційного процесу, його змістовні елементи. 2. Комунікативна поведінка в у прикордонному підрозділі.	[3.15], с.1919–218
		самостійна робота	2	<u>Програма розвитку комунікативного потенціалу лідера</u> 1. Основні засади розвитку комунікативного потенціалу лідера. 2. Шляхи та методи розвитку комунікативності.	[3.15], с.146–190
	3	практичне	4	<u>Психологічні засади ефективної комунікації лідера</u> 1. Психологічні бар'єри в управлінському спілкуванні. 2. Комунікативний потенціал та комунікативні компетентності керівника (командира). 3. Особливості управлінського спілкування. 4. Опитувальник «Наскільки ви об'єктивні в спілкуванні». Тренінгові вправи з культури спілкування командира з підлеглими.	[3.5], с.4–41
	Підсумковий контроль		4	Диференційований залік	
	Усього за дисципліну		90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

1.1. Доктрина військового лідерства у Збройних силах України. Київ: Головне управління доктрин та підготовки генерального штабу Збройних сил України спільно з Центром оперативних стандартів і методики підготовки Збройних сил України, 2020. 27 с. URL: https://dovidnykmpz.info/wp-content/uploads/2020/12/Doktryna_rozvytku_viyskovoho_liderstva_v_Zbroynykh_sylakh_Ukrainy_compressed.pdf

1.2. Доктрина публічного спілкування. Військова керівна публікація військовим організаційним структурам з порядку організації публічної інформаційно-комунікаційної діяльності у Збройних силах України. Київ: Управління зв'язків з громадськістю Збройних сил України, 2020. 20 с. http://stratcom.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/doktryna_pyblyck_spilkuvannia_20200919.pdf

2. Базова

2.1. Внутрішні комунікації військового лідера. Порадник для офіцерів та сержантів. Київ: Центр морально-психологічного забезпечення Збройних сил України, 2020. 15 с.

2.2. Гоулман Д., Бояціс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ. Валерія Глінка. Київ: Наш формат, 2021. 288 с.

3. Допоміжна

3.1. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером / пер. з англ. Світлана Сарвіра. Київ: Наш формат, 2019. 312 с.

3.2. Віллінк Дж., Бебін Л. Абсолютна відповідальність: уроки лідерства від «морських котиків» / пер. з англ. Ганни Литвиненко. Київ: Книголав, 2020. 400 с.

3.3. Гудвін К. Лідерство в буремні часи. Харків: Віват, 2021. 592 с.

3.4. Кові С. Сім звичок надзвичайно ефективних людей / пер. з англ. О. Любенко. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2020. 384 с.

3.5. Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України: навч. посіб. / О. А. Бінковський, О. А. Жданенко, Ю. І. Сердюк та ін. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ ім. Б. Хмельницького, 2010. 142 с.

3.6. Максвелл Дж. 21 беззаперечний закон лідерства. Щоб вести за собою. Харківська книжкова фабрика «Глобус», 2019. 319 с.

3.7. Максвелл Дж. 5 рівнів лідерства. Харків: Фабула, 2018. 304 с.

3.8. Масао К. Самурай без меча. Як бути мудрим лідером і досягати перемог. Київ: Book Chef, 2021. 240 с.

- 3.9. Однороженко О. Українська (руська) еліта доби Середньовіччя і раннього Модерну : структура та влада. Київ: Темпора, 2011. 422 с.
- 3.10. Поле битви – Україна. Від «володарів степу» до кіборгів. Воєнна історія України від давнини до сьогодення / упоряд. К. Галушко. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.
- 3.11. Таїрова-Яковлева Т. Гетьмани України. Історії про славу, трагедії та мужність. Київ: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015. 424 с.
- 3.12. Танненбаум Р., Шмидт У. Як обрати стиль лідерства / пер. А. Прудка. Київ: Книголав, 2017. 72 с.
- 3.13. Томас М. Посібник The Financial Times зі стратегії для соціальних медіа / пер. з англ. Я. Машико. Харків: Вид-во «Ранок»: Фабула, 2020. 304 с.
- 3.14. Трейсі Б. Як керують найкращі. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017. 208 с.
- 3.15. Шеффер Д., Карлінс М. Як здобути прихильність людей і навчитися впливати на них: поради колишнього агента ФБР. Харків: Віват, 2019. 354 с.
- 3.16. Hoyle E, Wallace M. Educational Leadership: Ambiguity, Professionals and Managerialism. SAGE Publications Ltd, 2005. 212 p.
- 3.17. Leader Development. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 30 June 2015. 211 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Annis F. C. A Better Model of Leader Development; Repairing the Education Philosophy within Army Leader Development. URL : medium.com (last accessed: 28.07.2019).
2. Courses: Border Management Staff Course / OSCE. URL : www.oscebmsc.org (last accessed: 28.07.2019).
3. Lagace M. How the U.S. Army Develops Leaders. URL : hbswk.hbs.edu (last accessed: 28.07.2019).
4. http://www.apd.army.mil/AdminPubs/new_subscribe.asp
5. Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

